

6. lekce – Příroda okolo nás

EXtra Porce LOkálního ZEměpisu

Projekt Krajského úřadu kraje Vysočina na podporu vzdělávání

Jméno:..... Třída:.....

Škola:..... Datum:.....

Název dnešní hodiny nás zavede k přírodě. Ale co to vlastně ta příroda je? Určitě jste se již seznámili s pojmy jako je *živá příroda* a *neživá příroda* nebo jste možná již někdy zaslechli pojmy jako *makrosvět* nebo *mikrosvět*. Ale co do přírody patří? Domy, auta, stromy, zvířata... nebo něco z toho sem nepatří?

Příroda je veškerá hmota a energie, a to hlavně v základní, člověkem nezměněné formě.

A rozdělení přírody na jednotlivé kategorie je několik. Mezi ty základní patří:

Fyzikální rozdělení

Makrosvět – to, co můžeme pozorovat lidskými smysly – od tisícín milimetru až po miliony km

Mikrosvět – část přírody, která se zabývá složením hmoty – přibližně pod 10^{-8} cm

Megasvět – sem patří studium vesmíru, teorie jeho vzniku, apod.

Ekologické rozdělení

Živá příroda – zahrnuje všechny živé organismy ve vesmíru

Neživá příroda – zahrnuje vše, co nepatří k živé přírodě, tedy všechnu neživou materii

...možná jste si v hodinách zeměpisu nebo biologie uváděli i další rozdělení. Určitě je dobré si ho pamatovat. Ať už ale přírodu dělíme na jakékoliv dílčí kategorie, určitě si všichni uvědomujeme, že je to něco, co je třeba opatrovat a chránit. Povíme si dnes proto něco o stupních ochrany přírody, o tom, kolik máme v kraji Vysočina přírodních památek nebo CHKO a k čemu nám vlastně slouží.

Úkol č. 1

Abychom se mohli zabývat tím, kde a co na Vysočině je potřeba v přírodě chránit a jak je toho dosaženo, musíme si vysvětlit několik základních pojmů vztahujících se k ochraně přírody. Možná už ale vy sami ze svých výletů do přírody víte, co jednotlivé zkratky v prvním úkolu znamenají. Zkusme se na ně tedy podívat.

Ø Ke zkratkám doplňte jejich celé znění.

NP _____

PP _____

NPR _____

CHKO _____

PR _____

NPP _____

Nyní si s učitelem projděte správné odpovědi.

Ø Nyní si k následujícím textům připojte zkratku, ke které patří.

_____ je nejvýznačnější kategorií ochrany maloplošných území. Poskytuje ochranu v mezinárodním nebo národním měřítku unikátním přírodním ekosystémům s vzácnými a ohroženými organismy i anorganickými fenomény.

_____ je obdobou národní přírodní rezervace, avšak pouze s regionálním významem.

_____ je obdobou národní přírodní památky, avšak pouze s regionálním významem.

_____ je rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů s hojným zastoupením dřevin, případně s dochovanými památkami historického osídlení

_____ je obvykle území menší rozlohy zřízené k ochraně určitých přírodních objektů národní až nadnárodní hodnoty.

_____ je rozsáhlé území, jedinečné v národním nebo mezinárodním měřítku, jehož značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy

Ø Určitě jste si už všimli, že jsou zkratky různě proházené a že neznáme jejich žebříček důležitosti. Zkuste proto následující zkratky vypsat v takovém pořadí, v jakém je jejich důležitost (od největší po nejmenší).

NPR	PR	PP	NPP	NP	CHKO

Úkol č. 2

Ochranou přírody v České republice se ze zákona zabývá Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, zkráceně AOPK. Jejím hlavním posláním je péče o přírodu a krajinu na území České republiky. Má 37 regionálních pracovišť, která zahrnují 14 krajských poboček a 24 správ CHKO. Díky tomu, že je tato oblast takto centrálně spravována ze zákona, se nyní můžeme seznámit s tím, kolik chráněných území vlastně v České republice máme a kolik z nich je v kraji Vysočina.

Ø Nejdříve si zkusme tipnout. Kolik si myslíte, že je následujících chráněných území nebo památek v České republice a kolik z nich je v kraji Vysočina?

	Česká republika – celkem	kraj Vysočina – celkem
NP	_____	_____
CHKO	_____	_____
NPR	_____	_____
NPP	_____	_____
PR	_____	_____
PP	_____	_____

Ø Určitě bychom měli znát ty nejdůležitější, i když se nenachází na území kraje Vysočina. Které Národní parky tedy máme v České republice? Pomoci vám mohou jejich loga.

1 2 3 4
.....

Ø I když na území kraje Vysočina není žádný Národní park, máme tu dvě CHKO. Víte které?

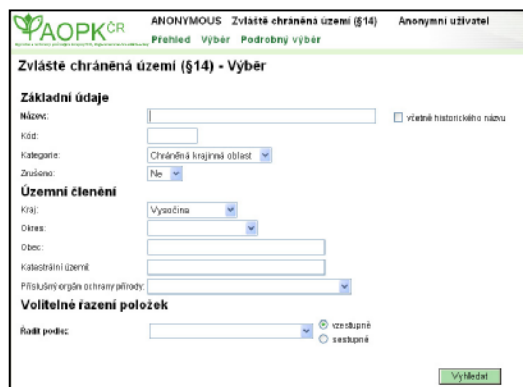
Nyní si s učitelem projděte správné odpovědi.

Bonusový úkol – samostatná práce:

Internetové stránky AOPK jsou

<http://www.ochranaprirody.cz> Kromě těchto stránek ale existuje i ÚSOP – ústřední seznam ochrany přírody a krajiny – internetová adresa je <http://drusop.nature.cz>. Zkuste vyhledat, zda ve vaší obci náhodou také není nějaké chráněné území nebo přírodní památka.

Poznámky:

Úkol č. 3

Když už existují chráněná území a přírodní památky, jsou asi také nějaká pravidla, kterými je třeba se řídit, aby skutečně chráněny byly.

Ø K následujícím textům zkuste doplnit, o zákaz nebo nařízení k jaké chráněné lokalitě se jedná, zda je to NP, CHKO, NPR nebo NPP.

1

Území je členěno do tří zón odstupňované ochrany, nejpřísnější režim je stanoven pro 1. zónu. Na území je omezen volný pohyb veřejnosti, podrobnosti jsou stanoveny v návštěvních řádech.

2

Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány, popřípadě znovu vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných území.

3

Je zakázáno hospodaření intenzivním způsobem, těžba surovin, výstavba nových staveb, vstup a vjezd mimo vyznačené cesty, provozování horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích, sběr a odchyt rostlin a živočichů.

4

Ochrana vylučuje veškeré činnosti, které by mohly objekt či území poškodit nebo zničit. Pokud je toto zaručeno, není vyloučeno hospodářské využití národní přírodní památky. V praxi se tak děje jen výjimečně.

Lekce „Příroda okolo nás“ končí. Máte zde však zadanou bonusovou otázku v úkolu č. 2, kterou můžete ve volném čase vypracovat. Další materiály jsou jako obvykle na internetových stránkách projektu www.geoinformatics.upol.cz/app/exploze a můžete zde vypracovat další zadané úkoly.